

Розділ перший

Дідько. Не люблю, коли щось вибуджує мене зі сну. Тому найчастіше йду спати тоді, коли ймовірність того, що мене щось розбудить, мінімальна. Тому й не дуже бурчала, коли Макс не обнімав мене уві сні. Після коротких притулянь, під час перегляду фільму демонстративно чекав, поки пересунуся на свій бік ліжка, під свою ковдру. Чесно кажучи, для мене було відкриттям, що люди можуть спати в одному ліжку, проте під різними ковдрами. Називається такий комплект білизни — сімейний. Хай йому грець з такою сім'єю.

Та звісно, що я знаю, найцінніший сон — наодинці, в окремім покою. Ніхто не дихає на тебе, не прієш від дотику стороннього тіла, засинаєш і пробуджуєшся у власному ритмі. Але ще краще спати в окремім помешканні, окремім місті, краю і — так, ви правильно здогадались, — окремій планеті. Тоді сон повноцінний. Повноцінний, кажете?

Не може бути. Це якийсь жарт. Що це за люди і чому їх так багато? А головне, де я? Це, напевне, не моя спальня. Чи я таки сплю? Ні. Повітря сперте, застоєне, наче кімнату ніколи в житті не вітрили. Пробую обережно вдихнути на повні груди. Тхне людськими тілами, ліліями і якимось торжеством. Фу. Вдихнути не вдалось.

Дуже повільно розплющую очі. Рівно стільки, щоб роздивитися, що ж таке коїться. Фіранки засунуті наглухо. А фіранки таки мої. Пошила їх з німецького трикотажу. Знаю, що трикотаж не для фіранок, але колір мені важливіший. Сірий. Тьмяне світло лише від свічок. Воно миготливе і дуже тепле. На колір, маю на увазі. Свічки

повсюди. Люди повсюди. Про квіти забула сказати. Вони теж повсюди.

Мама. Господи. Що знову трапилося? Вона з'являється, коли щось іде не так. Так. Навіть якщо ти про це не здогадуєшся. Але з'являється вона, і розумієш — знову щось всралось.

Поруч з мамою — тітка Марина. З іншого боку — її донька, Ренька. Всі в чорному. Чорні хустки на головах. Ні, Ренька без хустки. Вона хоч і мила дівчина, але норовлива. Ех, як же ж я її за це люблю.

А хустки такі гіпюрові, схожі на шалі. Щось на межі еротики і скорботи. Ти ба. Вони таки їм личать. Достоту донни з мексиканської мильної опери. Сповнені почуття власної гідності і поважності моменту. З фризурями обидві. Волосся укладене. Видно, що одним майстром, але то не має значення. Головне, парада витримана, етикету дотримано. Ловлю себе на тому, що розглядаю їх і захоплюсь, такі вони гарні. Хочу всміхнутися, але не певна, що це доречно. З ними ніколи нічого не певне. Це — факт.

Язички полум'я свічок кидають на їхні обличчя мерехтливе світло, і ті наче живуть своїм життям. Видають невиказану правду, а мо', й приховану ілюзію. Не розберу. Видно, що хоч обидві тут, але думками вони деінде. Зрештою, як завжди.

Стривай-но. Що вони тут роблять? Одне з двох: або їх тут не має бути, або мене. Але ми тут є. І це мене зачинає тривожити. Не так щоб дуже, але все ж.

Роззираюся навколо. Обережно, наскільки це можливо. Але, схоже, ніхто на мене не зважає. Що ж. Це підбадьорює. Зачинаю потроху впізнавати людей. Здебільшого це сусіди батьків, ближчі й далші родичі. З такими зустрічаєшся у виняткових випадках, як ото весілля чи похорон. Виглядає, сама подія значення не має, головне — побачи-

тись. Кажуть, це об'єднає. На весілля це не схоже, лишається похорон. Але чий?

Ха. От і дочекалася. Скільки разів уявляла собі власний похорон! Прикидала, як то воно буде. Хто в що буде вбраний. Хто плакатиме, а хто — ні. Хто тужитиме, хто що скаже, які квіти принесе...

Що ще нагода випала. Але як? Яким чином я тут? Померла? Померла ж? Правильно? Це ж труна, не ліжко? Господи, і тут гіпюр. Дешевенький на вигляд. Певно, найпростіший, який був на вибір. Зекономили, не інакше. Ліпше б замовили звиклу гладеньку тканину, хоч би й ситець, а не оце позорище. Не так я собі все уявляла, не так.

Це — помста. Не інакше, як помста. Мама все життя хотіла, щоб я вбиралася, як та гінеколог у її поліклініці. Спідниця в клини, блюзка з кокардами і норкова шуба. Ці вподобання я вперто ігнорувала, тож тепер вона дала собі волю.

Не може бути. То не моя спідниця. Трохи велика, бо зацеплена шпилькою на спині. Звідки знаю? Бо муляє. Блюзка таки моя, але вона сюди не пасує. Мешти. Господи, де вони їх знайшли? З часів, коли всі дружно їздили в Югославію на гендель. Ну як дружно, кому пощастило, той їхав. Туди одне дрантя, назад інше. Мешти, наприклад, а-ля оксфордки. Наче я студентка Оксфордського університету початку дев'ятнадцятого століття. Треба ж, я зараз — втілення всіх материних мрій.

Згадалося, як у ті злиденні дев'яності мала йти за дружку, а вбрати нічого. Мама якраз верталася з Югославії і обіцяла щось привезти. Привезла. Кремова блюзка зі штучного шовку з рукавами-розлітайками, на талії призбирана кількома рядами тоненьких гумочок. Як у китайських сукеночках з дитинства. Це ще не все: на хвостах рукавів і краях фальбанки на талії — оздоблення вишивкою рішельє. Вишивкою з епохи Відродження, яка була привілеєм знаті та прикрашала столову й по-

стілну білизну. Та що ж то за таке бажання видавати мене за іншу? Зрештою, себе також.

І я таки в тій блюзці пішла. Знизу вбрала довгу чорну індійську спідницю з тонкого шовку. Натурального. Загалом виглядало досить цікаво. Якщо шукати позитив, то, мабуть, саме тоді й народився мій власний стиль одягатися. Навчилася поєднувати непоєднувані речі і мати при цьому стильний вигляд. Так, поступово, я стала тією, яка є нині. Була, якщо зважати на те, що коїться навколо.

— То кажеш, скільки їй було? — тітка Марина.

— Та сорок три, — мама, якось надто буденно, як на мене. — Якраз мало б у травні виповнитися.

— Молода, що тут скажеш. Могла б ще жити.

— Не кажи. Вона тільки вгомонилася, встаткувалася. І на тобі.

Роздратування в її голосі, чи то мені здалося? Завжди було цікаво, чи хоч моя смерть розчулить маму? Не виглядає на те. Виглядає, цю жінку нічого не може розчулити. Або я так і не зуміла її пізнати за життя.

— А Юлька з ким тепер буде? З ним чи з тобою? Скільки їй? Двадцять один?

Господи, Юлька! Де вона? Якщо є моя мама, тітка, кузинка і це мій похорон, то мусить бути і моя донька. Але якщо на мені ця спідниця, то цілком можливо, що її таки нема. Юлька б нізащо не дозволила хоронити мене в такому вигляді. Нізащо.

Не бачу. Ні поруч з мамою, ні за нею доньки не видно. Вона висока. Сумніваюся, що могла так легко закиньмо загубитися. Та й не з тих вона, хто губиться. Краєм ока, зовсім поруч, справа від себе зауважую щось, що привертає увагу. Джинси. На фоні чорних гіпюрів, парчі й парадних костюмів синій колір виділявся своєю недоречністю. Чи, може, навпаки? Звичайно. Лише мій колишній чоловік міг прийти до мене на похорон у джинсах і футболці. Напис AC/DC на всі груди. Правда, фут-